

greppa näringen

Räkna med klöver när du kvävegödslar vallen

Pernilla Kvarmo

Greppa Näringen, Jordbruksverket

Pernilla.kvarmo@jordbruksverket.se

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Vad ska det handla om och vem pratar?

- › Vad ska jag prata om?
  - › Kväverekommendationer till vall
  - › Räkna med baljväxterna och minska på kvävet
  - › Förändrade kostnader

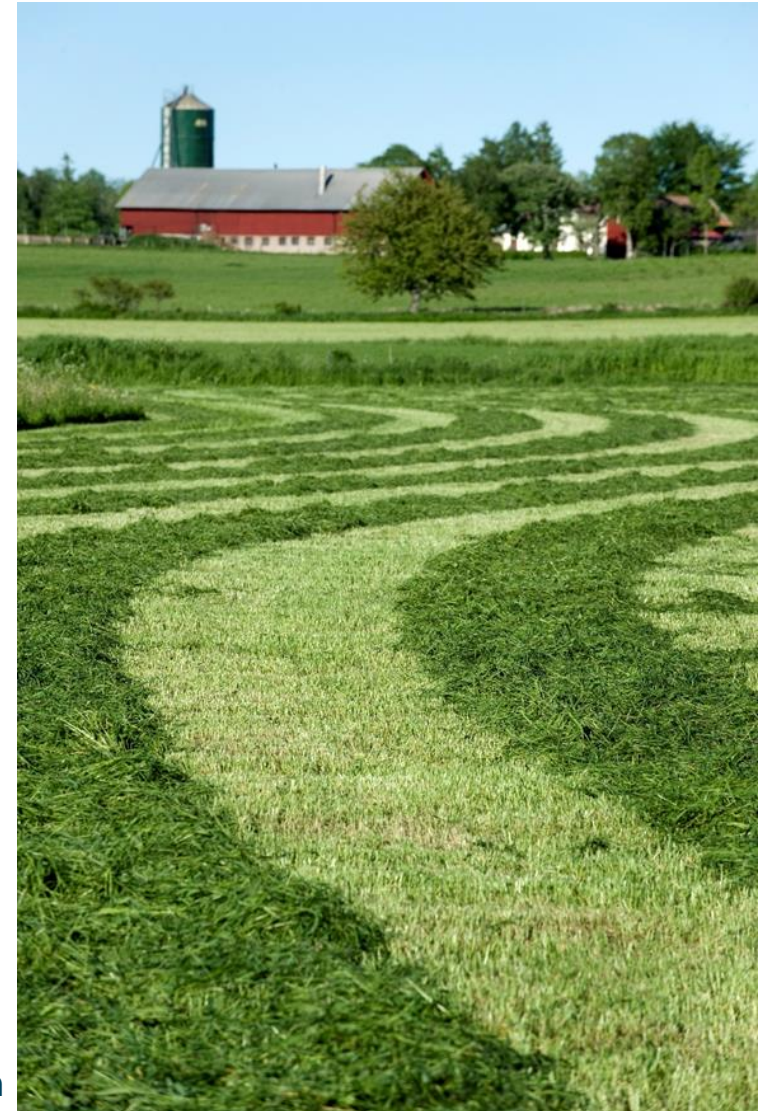

Foto till höger: Janne Andersson

Vilka faktorer behöver man ta hänsyn till när man gödslar vallen

- › Avkastningsnivå
  - › Medelavkastning (inte önske)
- › Kostnader för vall och näring
- › Klöver- eller baljväxthalt
- › Antal skördar och skördetidpunkt
- › Djurslag som ska äta vallen
- › Mineralisering från marken

Foto: Mårten Svensson

Kostnader för vall och kväve

› Vall på rot

- › **0,95 kr/kg ts**
- › Halva priset för fodervete + foderkorn (efter avdrag av rörliga kostnader)
- › Utan rörliga kostnader
- › Medel 2018-2022

› Gödselmedel

- › **Kväve 14,00 kr/kg**
- › (Fosfor 28,70 kr/kg)
- › Kalium 12,10 kr/kg)
- › medel 2017-2021

[Framsida på Rekommendationer för gödsling och kalkning 2024](#), länk till Jordbruksverkets webbutik

Rekommendationerna för kväve utgår från tre skördar och gräsvall med rörsvingelhybrider

Två skördar =
minst 150 kg N vid 7 ton ts/ha eller
-30 kg N jämfört med 3 skördar gräsvall

		Bärgad skörd (ton ts/ha)						
Antal skördar typ av vall		6	7	8	9	10	11	12
Tre skördar		Gräsvall ±1 ton ts= ±20 kg N						
Gräsvall (rörsvingelhybrider)			180	200	220	240	260	
Blandvall, 10 % klöver			160	180	200	215	235	
Blandvall, 20 % klöver			135	150	165	180	195	
Blandvall, 40 % klöver			80	90	100	110	115	

Fyra skördar =
tre skördar + 50 kg N per ton ts

Rekommenderad kvävegiva till vall 2024

Antal skördar typ av vall	Bärgad skörd (ton ts/ha)						
	6	7	8	9	10	11	12
Två skördar							
Gräsvall (traditionella arter)	130	150	170	190			
Blandvall, 10 % klöver	115	135	155	170			
Blandvall, 20 % klöver	90	105	120	135			
Blandvall, 40 % klöver	40	45	50	55			
Tre skördar							
Gräsvall (rörsvingelhybrider)		180	200	220	240	260	
Blandvall, 10 % klöver		160	180	200	215	235	
Blandvall, 20 % klöver		135	150	165	180	195	
Blandvall, 40 % klöver		80	90	100	110	115	
Fyra skördar							
Gräsvall (rörsvingelhybrider)		230	250	270	290	310	330
Blandvall, 10 % klöver		205	225	245	260	280	295
Blandvall, 20 % klöver		175	190	205	220	235	250
Blandvall, 40 % klöver		105	115	120	130	140	150

- ✓ I år anges rekommendationen till **gräsvall med rörsvingelhybrider vid 3 eller 4 skördar**, tidigare traditionella arter
- ✓ **Gräsvall med traditionella arter** och 3 till 4 skördar sänk kvävegivan med 25 kg N/ha
- ✓ Rekommenderade givor ökar något jämfört med förra årets
- ✓ Oförändrat vid 2 skördar
- ✓ Källa: [Frankow-Lindberg 2017 Uppdatering av kvävegödslingsrekommendationer för vall Rapport nr 24, SLU](#)

Traditionella arter: Timotej och ängssvingel

Foto: Linda af Geijersstam

- › Artkaraktärer timotej
  - › Rullat knoppläge
  - › Lökformad stråbas
  - › Matt nästan grön (gul) färg
  - › Skjuter nya skott från stråbasen = tar tid och en hel del energi

Rörsvingelhybrider och rörsvingel

Rörsvingel
Foto: Linda af Geijersstam

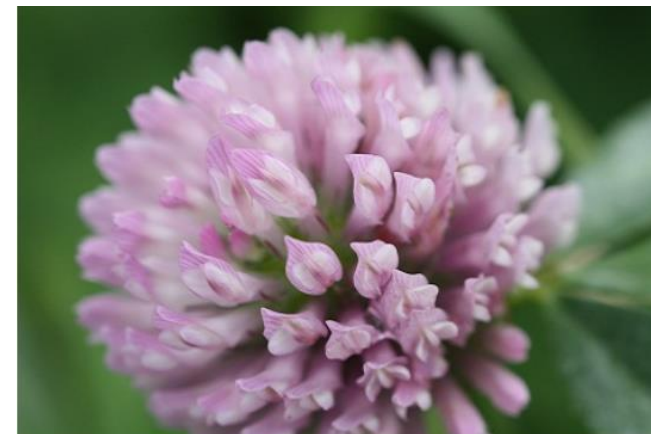
- › Artkaraktärer rörsvingel
  - › Rullat knoppläge
  - › Bladslidor och bladskivor med tydliga lister
  - › Ganska kort snärp (hälften så långt som bladbasen)
  - › Ofta sträva, lite vasslika blad

Räkna med klövern och justera kvävegivan

Önskad klöverhalt	Antal skördar	Kvävegödsling till blandvall i procent av kvävegödsling till gräsvall						
		<10%	10%	20%	30%	40%	50%	>50%
Relativ kvävegiva	2	100%	90%	70%	50%	30%	0%	0%
	3 eller 4	100%	90%	75%	60%	45%	30%	0%

- › Minska kvävegödslingen enligt tabellen
- › Klöver bidrar direkt till att höja råproteinhalten, även vid låga andelar
- › Minska kvävegödslingen för att gynna baljväxterna, särskilt till sista skörden
- › Uppskatta klöverhalten på våren

Rödklöverblomman är en vacker syn i närbild. Foto: Therese Olsson

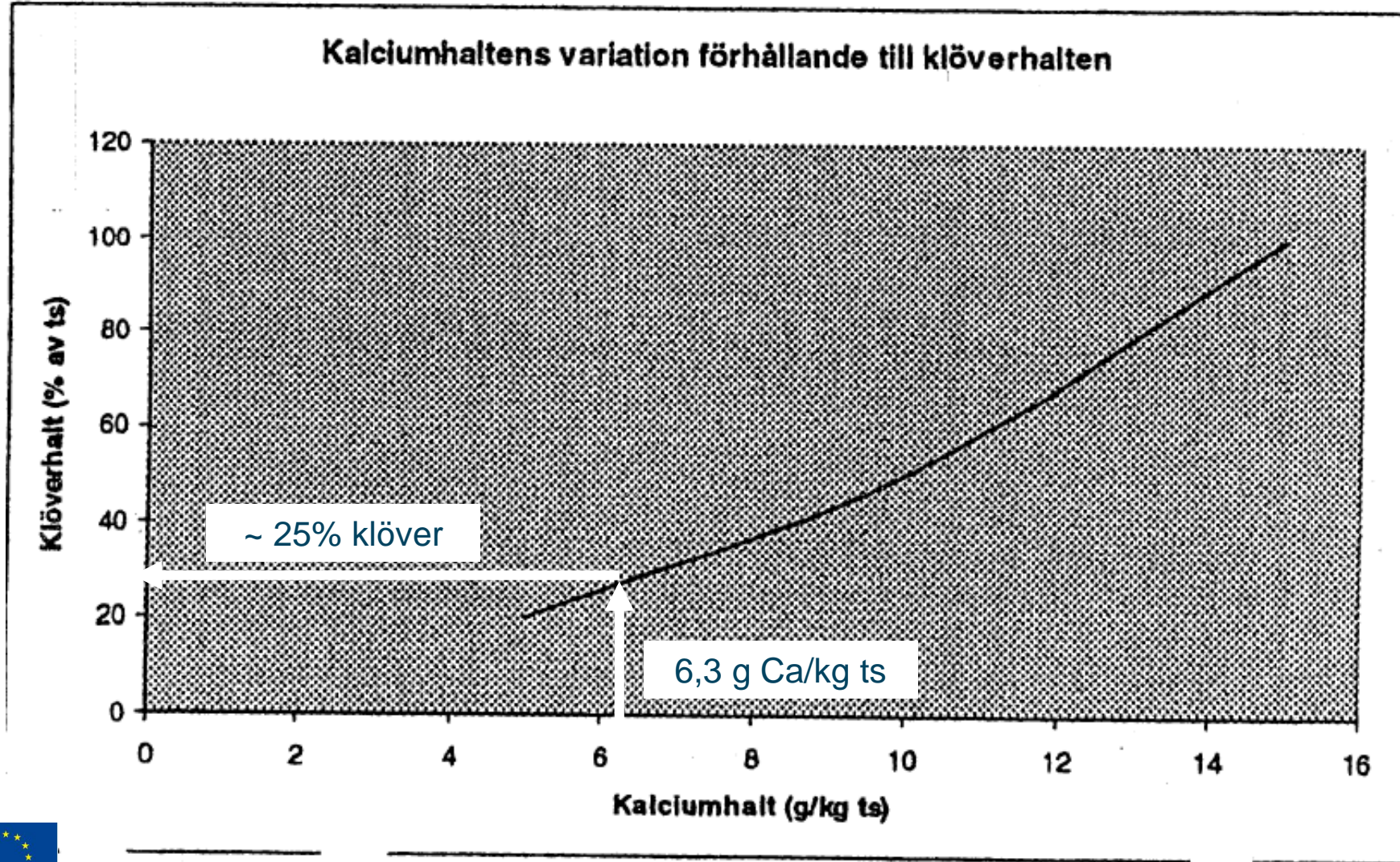

Övningsmaterial för att bedöma klöverhalt

Kalciuminnehållet indikerar klöverhalten

- › Kalciuminnehållet i foderanalysen indikerar klöverhalten
- › Klöver innehåller mer mineraler än gräs
- › Okänd källa

Exempel: beräkna kvävegivan till vall

- › Hur mycket kväve rekommenderas till en blandvall med gräs och klöver med en avkastning på 8 ton ts/ha, 3 skördar och 30% klöver?
  - › Rekommenderad kvävegiva till en gräsvall (med rörsvingelhybrider): 200 kg N/ha
  - › Minska kvävegivan till 60% för att behålla klövern: $200 * 0,60 = \mathbf{120 \text{ kg N/ha}}$
  - › Dessa värden finns i Vera (från 2024-04-17)
- › Fördela givan till 3 skördar: 40-50%; 35%; 15-25%
  - › Till förstaskörd: 50-60 kg
  - › Till andraskörd: 40 kg
  - › Till tredjeskörd: 20-30 kg N/ha
- › Börja med stallgödseln och utnyttja den effektivt

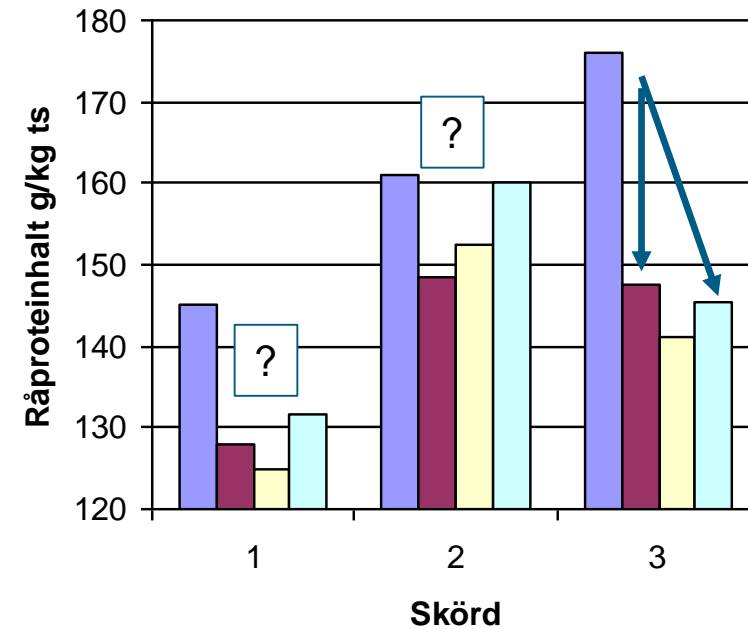
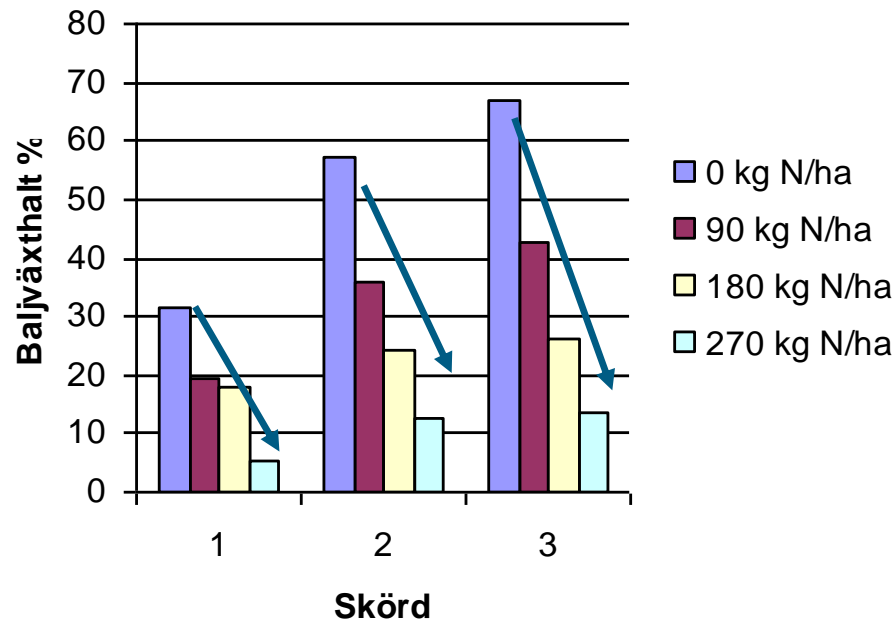
Foto: Mårten Svensson

Kvävegödsling och baljväxtandel

Att gödsla vallen för att få rätt klöverhalt är ganska lätt men att gödsla för att få rätt mängd råprotein är ganska svårt

L6-472

Ju mer kväve man tillför desto lägre blir klöverhalten. Tyvärr speglas inte det i råproteinhalten utan den ökar först vid hög kvävegödsling och kommer inte upp lika högt som utan kvävegödsling.

Vad händer med rekommendationerna om priserna förändras?

Fem exempel (först traditionella arter och sedan rörsvingelhybrider):

1. **N ↑ 20 kr/kg, vallkostnad på rot 0,95 kr/kg ts**, optimal N-giva ↓ 180-200 kg/ha och skörd vid optimum 9299-10736 kg ts/ha
Kväverekommendation till 9 ton ts/ha **sjunker med 20 - 40 kg/ha**
2. N ↑ 20 kr/kg, vallkostnad ↑ 1,50 kr/kg ts, optimal N-giva ↑ 230-250 kg/ha och skörd vid optimum 10026-10736 kg ts/ha
Kväverekommendation till 9 ton ts/ha sjunker med 15 kg/ha
3. **N ↑ 20 kr/kg, vallkostnad ↑ 2,50 kr/kg ts**, optimal N-giva ↑ 260-280 kg/ha och skörd vid optimum 10284-11779 kg ts/ha
Kväverekommendation till 9 ton ts/ha **ökar med 45 - 0 kg/ha**
4. **N ↑ 25 kr/kg, vallkostnad ↑ 2,00 kr/kg ts**, optimal N-giva ↑ 230-260 kg/ha och skörd vid optimum 10026-10608 kg DM/ha
Kväverekommendation till 9 ton ts/ha **ökar med 15 - 0 kg/ha**
5. N ↑ 30 kr/kg, vallkostnad ↑ 2,00 kr/kg ts, optimal N-giva ↑ 210-250 kg/ha och skörd vid optimum 9789-11496 kg ts/ha. Kväverekommendation till 9 ton ts/ha oförändrad

- › Kväverekommendationer till vall utifrån rekommendationer för gödsling och kalkning
- › Räkna med klövern och sänk kvävegivan
- › Börja med stallgödseln och utnyttja den effektivt
- › Förändrade kostnader påverkar rekommendationerna (årsmån påverkar antagligen mer)
- › Rådgivning
  - › Kolla på [underlagsmaterialet till rådgivningen grovfoderodling](#)
  - › Kontakta rådgivningsexpert Torbjörn Henningsson för frågor om grovfoderodling, 15A

Foto: Mårten Svensson

Torbjörn Henningsson

Hushållningssällskapet Kalmar
Kronoberg Blekinge, grovfoderodling